

de Architect

HOTELS

**Uitbreidingen
van de stad**

ARCHITECTUUR

**Forum Groningen
NL Architects**

STEDENBOUW

**Transformatie van
Belvédère Maastricht
Palmhout Urban
Landscapes**

INTERIEUR

**Hoofdkantoor ING
in Amsterdam
HofmanDujardin,
Bentham Crouwel
Architects en
Karres en Brands**

LIEFDE VOOR VAKMANSCHAP

BASISSCHOOL VEERKRACHT
IN AMSTERDAM DOOR
STUDIO ARD HOKSBERGEN
IN COMBINATIE MET
STUDIONINEDOTS

Basisschool Veerkracht in Amsterdam vormt een nieuw ankerpunt in de wijk Slotermeer. De school sluit dankzij de slimme stedenbouwkundige inpassing als vanzelfsprekend aan bij de bestaande bebouwing van het Algemeen Uitbreidingsplan. Bijzonder is bovendien de manier waarop Ard Hoksbergen samen met zijn voormalig werkgever Albert Herder aan het plan werkte.

Tekst **Marieke Giele**

Beeld **Milad Pallesh**

Vanaf de Slotermeerlaan rijd je direct af op de kopse gevel van basisschool Veerkracht

Scholenbouw heeft zich binnen de architectuur ontwikkeld tot een opvallende niche. Zonder aantoonbare ervaring met deze typologie maken architecten bij een uitschrijving geen kans. Resultaat is een werkveld waar slechts enkele gespecialiseerde bureaus de dienst uitmaken. Voorts krijgen deze architecten te maken met zeer krappe budgetten. Zeker in het basisonderwijs zijn normbedragen voor nieuwbouw van minder dan 2.000 euro per vierkante meter niet ongebruikelijk. Door deze krappe budgetten is het moeilijk de school nog als een architectonische opgave te zien.

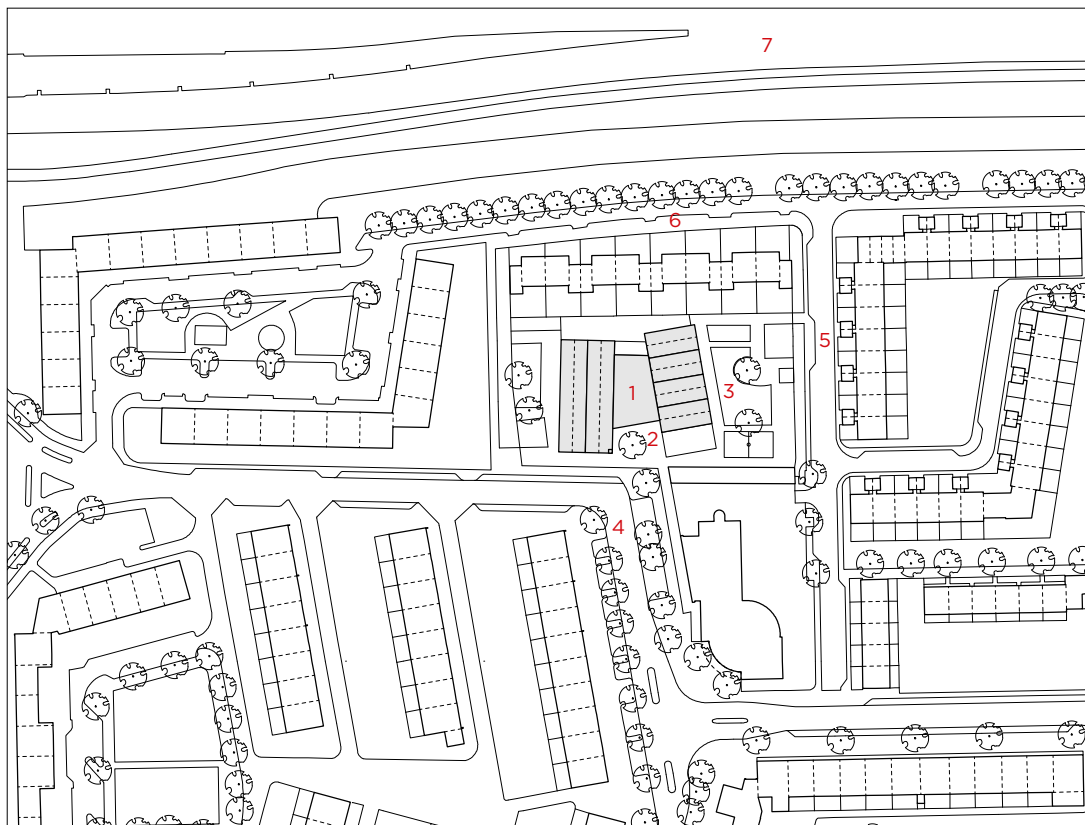
Basisschool Veerkracht in Amsterdam is wat dat betreft een uitzondering. Het ontwerp is van de hand van Ard Hoksbergen, die zonder enige ervaring in de scholenbouw de aanbesteding wist te winnen. En het resultaat getuigt van een goed gevoel voor zowel context als vakmanschap. Slim gebruik van het beschikbare budget geeft bovendien een hoogwaardige uitstraling aan de gemeenschappelijke zones. In de klaslokalen is voor het plafond bijvoorbeeld

een goedkopere osb-plaat toegepast, terwijl in de aula juist kwalitatievere materialen zijn gebruikt in de afwerking.

Samenwerking met voormalige werkgever

In de zomer van 2013 hoort Hoksbergen voor het eerst over de nieuwbouwplannen van basisschool Veerkracht in Amsterdam. Pas een jaar werkzaam als zelfstandig architect maakt hij eigenlijk weinig kans om een dergelijke opdracht binnen te halen. Maar de gemeenschappelijke christelijke achtergrond van hemzelf en van de school geeft hem de mogelijkheid zich te onderscheiden ten opzichte van andere architecten.

Hoksbergen zoekt contact met Albert Herder, zijn voormalige werkgever bij Studioninedots, die al enkele schoolgebouwen op zijn naam heeft staan. Hij mag het scholenportfolio van het bureau gebruiken voor de selectie en weet op de shortlist van het project te komen. Hoksbergen is penvoerder bij de aanbesteding. Afspraak is dat hij voor strategisch advies of

- 1 Basisschool Veerkracht
- 2 Entreeplein
- 3 Speelplein
- 4 Sloterveerlaan
- 5 Jaap Nunes Vazstraat
- 6 Anton Struikstraat
- 7 Haarlemmerweg

De acht klaslokalen hebben een oostelijke oriëntatie en kijken uit over het speelplein

belangrijke presentaties aanklopt bij Herder. Vanuit deze mentorrol spreekt Herder zijn vertrouwen uit in de jonge architect.

Vooraf tijdens het maken van het schetsontwerp heeft Hoksbergen veel aan de gesprekken met Herder. Op strategisch niveau vraagt scholenbouw wel om een specifieke aanpak. Herder adviseert bijvoorbeeld om een gesprek aan te vragen met de directeur van de school. Dat geeft veel inzicht in de visie van de gebruiker, die Hoksbergen vervolgens vertaalt in het ontwerp. Uiteindelijk vormt dat een belangrijk punt waarop hij de aanbesteding weet binnen te halen.

Ensemble van volumens

Basisschool Veerkracht is gelegen aan een bocht van de drukke Slotermeerlaan, die door de jarenvijftigbebouwing van het Algemeen Uitbreidingsplan loopt. Stedenbouwkundig vormt dit een complex scharnierpunt. De omliggende bebouwing maakt een opvallende hoekverdraaiing die kenmerkend is voor heel Sloterveer en nog voortkomt uit de oorspron-

kelijke polderstructuur van het landschap.

Deze omgevingsaspecten komen duidelijk zichtbaar terug in het ontwerp van de school. Het programma is opgeknipt in drie delen die elk in een eigen volume zijn ondergebracht. Samen vormen ze een ensemble dat in schaal en structuur aansluit bij de omringende bebouwing. De gymzaal volgt dezelfde rooilijn als het westelijke deel van de Sloterveerlaan, terwijl het volume met de acht klaslokalen aansluit bij de richting van het zuidelijke deel van de straat. Het bouwdeel daartussenin met de entree en aula fungeert als verbindende schakel en opent zich naar de wijk.

Aan de Sloterveerlaan staat de school dicht tegen de bocht aan. Voorheen lag aan deze weg het grote schoolplein, maar deze ligt nu aan de rustigere oostzijde van de school. De kopse gevel aan de weg valt op door de twee kappen. Een hoge schoorsteen op de hoek zorgt voor een evenwichtige compositie en markeert de hoekverdraaiing van het gebouw. In eerste instantie paste deze door de hoogte van meer dan tien meter niet binnen het bestemmings-

Aan de achterzijde van het gebouw is de hoekverdraaiing goed zichtbaar

plan, maar dat wist de architect te omzeilen door de installatietechniek er in onder te brengen. Zo krijgt de techniek ook een architectonische betekenis.

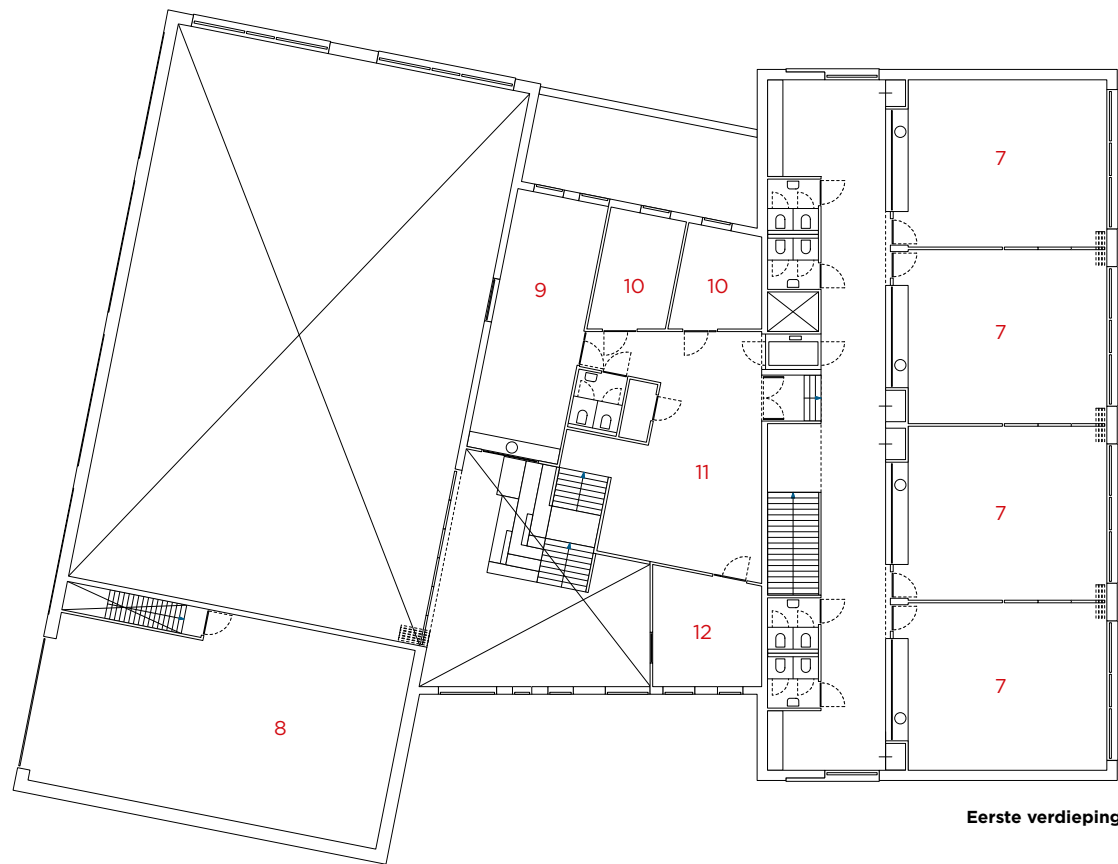
Van tribunetrap tot prikkelarme zone

Vanaf het entreeplein aan de straat gezien ligt de hoofdingang iets naar achteren. Vanaf hier kun je direct richting de klaslokalen of naar de aula van het gebouw. Dit is de centrale ruimte binnen de school, waarbij de ramen zorgen voor een visuele relatie met de personeelskamer, directiekamer en de straat. Een tribunetrap van berken-multiplex nodigt uit om op te gaan zitten. Bij grotere activiteiten kan ook de vouwwand naar de gymzaal worden geopend, zodat deze als verlengstuk van de aula fungeert.

In de andere vleugel bevinden zich de acht klaslokalen die allemaal uitkijken op het speelplein. Op de bovenste verdieping is in elk klaslokaal ook het puntvormige dak in het zicht gebleven. Verder is deze vleugel vormgegeven als een prikkelarme zone met een sober interieur. Tegen de warme kleuren van de

De hoge schoorsteen
doet dienst als markering
van de school in de wijk

- 1 Entree
- 2 Aula
- 3 Voorschool
- 4 Gymzaal
- 5 Opslag gymzaal
- 6 Kleedruimte
- 7 Klaslokaal
- 8 Installatieruimte
- 9 Personeelskamer
- 10 Kantoor
- 11 Mediabibliotheek
- 12 Directiekamer

In de aula is meer uitgepakt met een houten tribunetrap en extra aandacht voor de verlichting

De stalen constructie van de gymzaal vormde het uitgangspunt voor de constructie van de klaslokalen

In de centrale ruimten geeft de gele vloer een accent aan het verder sobere interieur

Door de geledingen in de gevel krijgt de gesloten gymzaal extra nuance

Basisschool Veerkracht in Amsterdam

Opdrachtgever gemeente Amsterdam en LEV-WN
Ontwerp Studio Ard Hoksbergen in combinatie met Studioninedots
Projectarchitecten Ard Hoksbergen, Albert Herder en Victor Spijkers
Adviseur constructie Breed Integrated Design
Adviseur installaties Huygen Installatieadviseurs
Adviseur bouwfysica DPA
Adviseur bouwkosten Væcon
Aannemer Blanksma Bouw
Installateur elektra Martinu
Installateur werktuigbouwkundig A. de Jong
Bruto vloeroppervlakte 1.780 m²
Programma acht klaslokalen, voorschool en gymzaal
Oplevering najaar 2019

houten materialen zijn het vooral de jassen, tassen en knutselwerkjes die voor kleur zorgen.

Door de vouwwanden zijn de lokalen onderling ook te koppelen tot een groot leerplein. Op dit moment geeft de school nog voornamelijk klassikale lessen, maar dat kan in de toekomst veranderen. Ook de kleine nissen op de gang en overloop zijn als extra werkplek te gebruiken. Daarmee is het gebouw helemaal ingericht op de toekomst.

Tijdloos en eigentijds

Basisschool Veerkracht is tijdloos en eigentijds tegelijkertijd, een paradox die Hoksbergen duidelijk fascineert. Hij wil iets tijdloos

toevoegen en tegelijkertijd eigentijds werken. Dat komt nog wel het meest naar voren in zijn zorgvuldige gebruik van de zandgele baksteen. De architect stelde zichzelf ten doel om alleen hele stenen te gebruiken. En juist die beperking leidt tot vakkundige en doordachte details.

Neem allereerst het tegelverband dat de individuele baksteen meer laat spreken. Maar ook het metselverband van de schoorsteen dat asymmetrisch oogt, doordat aan elke zijde een kop nodig was om de hoek te kunnen maken. Of de driehoekige voegen bij de dakrand die voor een spannend beeld zorgen. En naast de raamopeningen zijn bakstenen met zaagsneden gebruikt, waardoor een nuance ontstaat.

Vanuit deze liefde voor het vakmanschap toont Hoksbergen aan dat een krap budget juist tot verrassende architectuur kan leiden. Met zijn eerste volwaardige architectuurproject vestigt hij niet alleen zijn eigen naam, maar toont ook aan dat de inbreng van jonge architecten waardevol is voor de ontwikkeling van het veld. Juist de realisering van een school blijkt daarin een mooie oefening. Als Hoksbergen ook in de toekomst van begin tot eind zo betrokken aan projecten blijft werken, kan hij niet alleen zichzelf maar ook de architectuur een grote dienst bewijzen. ■